

[Marinus Sørensen.]

Da Forholdet er det, at disse Selskaber arbejder med det føromtalte saakaldte 15 pCt.-System — det vil sige, at enhver Laantager skal indbetale mindst 15 pCt. for at faa tilstaaet et Laan —, og det endvidere er saaledes, at de Folk, som præsterer en procentvis højere Indbetaling, faar en Fortrinsstilling ved Tildeling af Laan, vil Følgen blive, at de daarligst stillede Laantagere altid vil blive skubbet i Baggrunden, skubbet ud i den yderste Ende. De Folk, som er i Stand til at præstere den største Udbetaling, vil først faa Laan. Jeg gaar ud fra, at Lovforslagets § 7 vil lægge Hindringer i Vejen for den Vilkaarlighed, som her finder Sted. Det er nemlig givet, at de fattigste Sparere, de daarligst stillede, maa yde store Ofre for, at de velstillede kan faa Laan. Ventetiden for disse daarligst stillede Sparere, som man kan kalde de Folk, som kun kan præstere en 15 pCt. Indbetaling, vil komme til at ligge langt over, hvad Ventetiden normalt bliver. Det vil sige, at naar Ventetiden normalt er 14 Aar, vil de Folk, som har ringe Evne til at indbetale et større Beløb, blive skudt ud i den blaa Fremtid. Jeg synes, de Folk har rimeligt Krav paa, at der skabes en Lovgivning, der giver saadanne Regler, at de bliver i Stand til at se, hvad det er for Forpligtelser, de paa-tager sig, og hvad det er for Rettigheder, de gaar ind til.

Jeg forstaar da heller ikke, at der fra Selskabernes Side er rettet Indvendinger mod en Lovgivning af den Art. Det er jo paa ingen Maade saaledes, at man fra Lovgivningsmagtens Side søger at lægge disse Selskabers legitime Udfoldelse Hindringer i Vejen. Tværtimod! Jeg tror, jeg tør sige, at vi er Tilhængere af enhver Reform, der søger at skaffe billigere Penge til Veje, men naar man foregiver i disse Selskaber, at man yder rentefri Laan, ja, saa er ogsaa denne Paastand meget problematisk, thi ifølge Kommissionsbetænkningen viser det sig, at den effektive Rente andrager 15 pCt. Naar der faktisk ydes 15 pCt. Rente af et Laan, saa er det jo et stærkt Misbrug af Ord at kalde Laanene rentefri! Nu tror jeg, det ogsaa var godt, om de Folk virkelig blev oplyst om, hvilke Betingelser de paa dette Omraade gik ind til.

Kommissionsbetænkningen har ikke givet Oplysning om selve den Sikkerhed, som stilles for de modtagne Laan, men vi har paa anden Maade faaet Klarhed derover. Vi har bl. a. set det af de Oplysninger,

Direktør Calløe i Sønderjyllands Kreditforening har givet om forskellige Laanetildelinger inden for „Jord, Arbejde, Kapital“. Jeg skal kun nævne et enkelt Eksempel paa de Forhold, som Direktør Calløe har ført frem; men for mig synes det, som om disse Eksempler, som her er nævnt, og som der ingen Grund er til at betvivle Rigtigheden af, er af en saadan Art, at det er tilladt at mene, at den Sikkerhed, som staar bag ved disse Laan, er meget tvivlsom. Direktør Calløe oplyser, at en Haandværker i Aabenraa Amt i 1923 har købt et Hus for ca. 7 000 Kr.; han har i Mellemtiden opført nogle Træskure og indlagt en Del Maskiner, saaledes at Ejendomsskylden nu andrager 7 500 Kr. Ejendommen er brandforsikret for 13 400 Kr. Direktør Calløe oplyser, at for saa vidt en saadan Ejendom havde modtaget et Laan af Kreditforeningen, vilde det være kommet til at ligge omkring 6 000 Kr., men i det paagældende Hus har Selskabet „Jord, Arbejde, Kapital“ anbragt et Laan paa 19 065 Kr. Det oplyses ganske vist, at vedkommende Laantager er Formand for „J. A. K.“s Amtskommission i Aabenraa Amt, men det, at Manden indtager en saa fremtrædende Plads inden for denne Organisation, skulde dog ikke berettigede ham til at faa et Laan, som ligger uden for Rimelighedens Grænse. Naar der ydes Laan i et saadant Omfang i en Ejendom som den, der her er Tale om, er vi ude i det usikre, saa staar der ikke Værdier bag de Laan, som er ydet af Selskabet. Disse Selskaber skulde derfor ikke have noget imod, at man fik en Lovgivning, som fastsatte de Rammer, hvorunder de maa arbejde. Jeg tror, at en saadan Lovgivning vil være i deres egen Interesse, thi det er givet, at Oplysninger af den Art, som her foreligger, kun kan virke foruroligende paa de Folk, som er gaaet ind i disse Selskaber.

Det ser jo heller ikke godt ud, at en saa prominent Mand som Amtsforvalter C. O. Pedersen i Roskilde paa et offentligt Møde har stemplet Selskabet „J. A. K.“s Arbejde med Ordet Svindel, uden at der af Selskabet er gjort Skridt til Sagsanlæg imod ham. Saadan noget skulde ikke gerne kunne siges om vort Kreditsystem, og Selskabet er saa afgjort ikke tjent dermed. Jeg synes derfor, at de paagældende Selskaber ingen Grund har til at føle sig brøstholdne over, at vi faar en Lovgivning som den foreliggende. Jeg tror, det er paa Tide, at den gennemføres, og det vil sikkert vise sig, at ogsaa Selskaberne selv er bedst tjent dermed.